

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele **M. K.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Hostinským, advokátem se sídlem v Praze 3, Vinohradská 126, za účasti **Národního bezpečnostního úřadu**, se sídlem v Praze 56, P. O. Box 49, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2005, č. j. 10 Ca 256/2004 – 31,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2005, č. j. 10 Ca 256/2004 – 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým tento soud odmítl jeho žalobu podanou proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu (dále též „správní orgán“) ze dne 8. 10. 2004, č. j. 4052/2004-NBÚ/07-SD, kterým byla zamítnuta jeho stížnost podaná proti oznámení o nevydání dokladu podle ust. § 81i odst. 2 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných skutečností“), ze dne 29. 6. 2004, č. j. 1075/2004-NBÚ-BZ.

Jako právní důvod kasační stížnosti stěžovatel uvedl důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel spatřuje vady usnesení v jeho nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a dále v nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Stěžovatel rovněž namítá, že v řízení před soudem nebyly provedeny jím navrhované důkazy, kterými hodlal podpořit svá tvrzení

ve smyslu ust. § 77 s. ř. s. Podle stěžovatele nezákonnost spočívá v nesprávném závěru soudu, že v daném případě není dána pravomoc soudu přezkoumat napadené rozhodnutí v režimu správního soudnictví. Stěžovatel nesdílí názor městského soudu, že nepřipustnost žaloby v dané věci vyplývá z ust. § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností a je přesvědčen, že rozhodnutí vydaná dle části druhé zákona o ochraně utajovaných skutečností lze ve správním soudnictví přezkoumávat podle obecných ustanovení s. ř. s. Toto své přesvědčení opírá o nález Ústavního soudu, publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. 322/2001 Sb., ale také o zásadní změnu právní úpravy a žádoucí postup soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Proto navrhl zrušení usnesení městského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Správní orgán se ke kasační stížnosti vyjádřil přípisem ze dne 28. 2. 2006. V tomto svém vyjádření uvedl, že ustanovení § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností, jehož ústavnost stěžovatel ve své kasační stížnosti zpochybňuje, již bylo zrušeno nálezem Ústavního soudu ze dne 26. dubna 2005, uveřejněným pod č. 220/2005 Sb. V důsledku uvedeného nálezu Ústavního soudu je povinen revidovat svůj dřívější právní názor vycházející z tehdy platné právní úpravy a je nyní toho názoru, že proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu podle ust. § 81k odst. 5 citovaného zákona o zamítnutí stížnosti proti rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu o nevydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti je již správní žaloba přípustná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení městského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Dle ust. § 81i odst. 2 zákona o ochraně utajovaných skutečností v případě, že Úřad ověří, že fyzická osoba nesplňuje některou z podmínek uvedenou v § 81d odst. 1, doklad nevydá a toto fyzické osobě oznámí. V oznámení Úřad uvede důvody nevydání dokladu; to neplatí, pokud by důvody nevydání obsahovaly utajované skutečnosti nebo by mohly vést k ohrožení života či zdraví třetích osob.

Dle ust. § 73 odst. 2 citovaného zákona žalobu proti rozhodnutí o nevydání osvědčení lze podat do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. V řízení o této žalobě se účast osob zúčastněných na řízení nepřipouští.

Dle ust. § 77k odst. 6 citovaného zákona rozhodnutí Kolegia v řízení o opravném prostředku ani jiná rozhodnutí a opatření podle tohoto zákona, s výjimkou rozhodnutí o pokutách, nepodléhají soudnímu přezkumu.

Zásadní stížní námitkou stěžovatele je jeho nesouhlas s posouzením právní otázky, zda-li přezkoumání napadeného rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu spadá do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Proto Nejvyšší správní soud zhodnotil obsah spisu Městského soudu v Praze.

Stěžovatel nesdílí názor městského soudu, že nepřípustnost žaloby v dané věci vyplývá z ust. § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností. Dle tvrzení stěžovatele druhá část daného zákona, která je jeho samostatnou součástí, má rovněž ustanovení o řízení, a to ust. § 81s citovaného zákona. Toto ustanovení neobsahuje žádná omezení, pokud jde o vyloučení přezkoumání rozhodnutí vydaných dle druhé části tohoto zákona ve správním soudnictví. Stěžovatel se proto domnívá, že rozhodnutí vydaná dle druhé části zákona o ochraně utajovaných skutečností lze ve správním soudnictví přezkoumávat podle obecných ustanovení s. ř. s. Takovýto výklad citovaného zákona považuje stěžovatel za ústavně konformní a je dle něj nepochybné, že oznámení o nevydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby je individuálním správním aktem, který autoritativně rozhoduje o právech této osoby a v tomto směru je tedy nezbytné jej považovat za správní rozhodnutí. Stěžovatel dále uvádí, že správnost výše prezentovaného výkladu zákona podporují i jiná ustanovení příslušného zákona, konkrétně ust. § 81b odst. 4 a § 81b odst. 5 zákona. Osoba, která se považuje za bezpečnostně způsobilou dle ust. § 81b odst. 5 zákona, má právo na soudní ochranu připuštěno dle výslovného ust. § 73 odst. 2 zákona. Logickým výkladem citovaného zákona by tedy i osoba, která je za bezpečnostně způsobilou pokládána dle ust. § 81b odst. 4 zákona, měla mít zaručenu rovnocennou možnost soudní ochrany. Městský soud odmítnutím podané žaloby deklaruje nevyváženost zákona a určitou skupinu osob diskriminuje proti jiné skupině. Zatímco u jedné skupiny osob procesní postup dle téhož zákona vedoucí k témuž výsledku soudní ochranu umožňuje, u druhé skupiny ji vylučuje. Takovýto výklad zákona je podle stěžovatele evidentně nepřijatelný a je v rozporu s ústavně garantovanou rovností před zákonem. Stěžovatel je toho názoru, že jeho procesní diskriminaci podtrhuje i samotný zvláštní postup v řízení před Národním bezpečnostním úřadem dle zákona o ochraně utajovaných skutečností, spočívající v nemožnosti ředitele uvedeného úřadu rozhodnout o stížnosti proti nevydání dokladu podle ust. § 81k odst. 1 zákona jinak než postupem podle ust. § 81k odst. 5 citovaného zákona, tedy ředitel tohoto úřadu může podané stížnosti pouze vyhovět nebo ji zamítnout, nikoli však původní rozhodnutí zrušit a vrátit úřadu k došetření. Při vyloučení soudního přezkoumání je tak stěžovatel zbaven jakékoli možnosti bránit se proti de facto změněnému rozhodnutí o nevydání dokladu. Stěžovatel si je vědom toho, že soud je vázán právním stavem v době vydání napadeného rozhodnutí, nicméně, zvláště v takovém případě, jedná-li se o základní právo na soudní ochranu, neměl zůstat netečný k vývoji právní úpravy a měl si povšimnout nejenom nové právní úpravy soudní přezkum obdobného rozhodování umožňující (ust. § 133 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti), a to i ve vztahu k rozhodnutím vydaným podle předchozí právní úpravy, ale také výše citovanému nálezu Ústavního soudu. Za předpokladu *rebus sic stantibus* by soud měl nepochybně přerušit řízení a předložit věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy s návrhem na zrušení stávajícího ust. § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností.

Nejvyšší správní soud v této věci považuje za nezbytné uvést, že k problematice zrušení právního předpisu či jeho části Ústavním soudem ve vztahu k rozhodování ve správním soudnictví se již dříve vyslovil ve svém rozsudku ze dne 13. 5. 2003, č. j. 7 A 146/2001 – 29, publikovaném pod č. 2/2003 Sb. NSS, z něhož vyplývá, že zruší-li Ústavní soud některé ustanovení zákona pro jeho neústavnost, odpovídá principu oprávněného očekávání, aby soud v přezkumném řízení zrušil rozhodnutí správního orgánu, které se o ně opírá. Při přezkoumání zákonnosti rozhodnutí proto správní soud není vázán ustanovením takto zrušeného zákonného ustanovení, ale musí dbát nálezu Ústavního soudu; v takovém případě není rozhodující, že napadené rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno ještě před tím, než Ústavní soud zákonné ustanovení zrušil. Nezákonost napadeného

rozhodnutí pak správní soud zpravidla shledá v rozporu s předpisem vyšší právní síly, totiž s Ústavou. O otázce rozporu zákona s Ústavou si soud ve správním soudnictví nemůže učinit úsudek sám, a to tím spíše, byl-li zákon zrušen v řízení, které správní soud v obdobné věci sám svým návrhem u Ústavního soudu vyvolal. Vzhledem k tomu, že okolnosti předvídané v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu nastaly i v tomto případě, neboť nálezem Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04, publikovaným pod č. 220/2005 Sb., bylo zrušeno ust. § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností, postup Městského soudu v Praze, který svým usnesením odmítl stěžovatelovu žalobu z důvodu vyloučení napadeného rozhodnutí správního orgánu ze soudního přezkumu, měl charakter podstatného omezení stěžovatele v přístupu k soudu. Městský soud v Praze je proto povinen změnit svůj dřívější právní názor a správní žalobu proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu podle § 81k odst. 5 citovaného zákona o zamítnutí stížnosti proti rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu o nevydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti připustit. S ohledem na výše uvedené se Nejvyšší správní soud podrobně nezabýval ostatními námitkami stěžovatele, které se týkaly pravomoci soudů ve správním soudnictví, neboť je tím považoval za bezpředmětné, stejně jako tvrzením stěžovatele, že v řízení před soudem nebyly provedeny jím navrhované důkazy, kterými hodlal podpořit svá tvrzení ve smyslu ust. § 77 s. ř. s., pro jeho neurčitost.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení městského soudu pro nezákonnost zrušil a věc mu současně vrátil k dalšímu řízení, v němž je městský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. června 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu